

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ**

ΑΡΙΘΜΟΣ ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΕΩΣ 186/2015

**ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ
(Τμήμα Α΄ Διακοπών -Σύνθεση Α1)**

Συνεδρίαση της 29^{ης} Ιουλίου 2015

Σύνθεση :

Πρόεδρος : Αλέξανδρος Καραγιάννης, Αντιπρόεδρος Ν.Σ.Κ.

Μέλη : Νικόλαος Μουδάτσος, Θεόδωρος Ψυχογιός, Παναγιώτης Σπανός, Ευγενία Βελώνη, Νίκη Μαριόλη, Ανδρέας Ανδρουλιδάκης, Στυλιανή Χαριτάκη, Δημήτριος Χανής, Νικόλαος Δασκαλαντωνάκης, Αλέξανδρος Ροϊλός, Αθηνά Αλεφάντη, Αγγελική Καστανά, Ελένη Πασαμιχάλη, Νομικοί Σύμβουλοι του Κράτους.

Εισηγητής : Δημήτριος Ε. Χανής, Νομικός Σύμβουλος του Κράτους.

Αριθμός Ερωτήματος: Το υπ' αριθμ. πρωτ. 66345/ΕΥΘΥ606/17-6-2015 έγγραφο του Υπουργείου Οικονομίας, Υποδομών, Ναυτιλίας και Τουρισμού (Εθνική Αρχή Συντονισμού-Ειδική Υπηρεσία Θεσμικής Υποστήριξης).

Περίληψη Ερωτήματος: 1. *Αν είναι συμβατή με το εθνικό και ενωσιακό θεσμικό πλαίσιο για την ανάθεση των δημοσίων συμβάσεων και τις αρχές της διαφάνειας και της ίσης μεταχείρισης που πηγάζουν από αυτό, η βελτίωση, πριν την υπογραφή της σύμβασης ανάθεσης της προμήθειας, της προσφοράς της εταιρείας στην οποία έχει κατακυρωθεί ο διαγωνισμός, ύστερα από συνεννόηση μεταξύ αυτής και της αναθέτουσας αρχής.*

2. Αν η συνεννόηση αυτή συνιστά διαπραγμάτευση που εμπίπτει στο ρυθμιστικό πεδίο των διατάξεων των άρθρων 24 και 25 του π.δ. 60/2007 και 21 του π.δ. 118/2007.

Επί του ως άνω ερωτήματος, το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Τμήμα Α' Διακοπών-Σύνθεση Α1) γνωμοδότησε ως ακολούθως:

Ι. Στο ως άνω έγγραφο της ερωτώσης υπηρεσίας εκτίθενται τα ακόλουθα:

«Θέμα: Υποβολή ερωτήματος

Με αφορμή σχετικό θέμα που προέκυψε κατά τη διαδικασία προσυμβατικού ελέγχου της συγχρηματοδοτούμενης πράξης «Ιατρικός Εξοπλισμός Αγίου Σάββα 2011» και ειδικότερα του Υποέργου «Προμήθεια Γραμμικού Επιταχυντή», παρακαλούμε όπως εξετάσετε τα κάτωθι:

1. Αν η διαδικασία της διαπραγμάτευσης σε συνέχεια ανοιχτής διαγωνιστικής διαδικασίας ανάθεσης, μετά την κατακύρωση του διαγωνισμού και πριν την υπογραφή της σχετικής σύμβασης είναι συμβατή με το εθνικό και ενωσιακό δίκαιο των δημοσίων συμβάσεων.

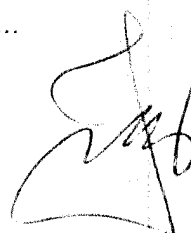
2. Διαφοροποιείται η ανωτέρω απάντηση στις περιπτώσεις που έναντι διαπραγμάτευσης, η Αναθέτουσα Αρχή προβαίνει σε συνδιαλλαγή με τον Ανάδοχο ή στις περιπτώσεις που ο Ανάδοχος εκούσια βελτιώνει την προσφορά του, ιδιαίτερα σε ότι αφορά το οικονομικό σκέλος αυτής.

3. Πιο συγκεκριμένα, τι εφαρμόζεται στην περίπτωση του ως άνω αναφερόμενου Υποέργου, δεδομένου ότι, κατά την εκτίμησή μας, από το φάκελο προκύπτουν τόσο στοιχεία συνδιαλλαγής, όσο και στοιχεία εκούσιας παραίτησης από τον Ανάδοχο μέρους της αμοιβής του».

Ακολούθως, και σε απάντηση του υπ' αριθμ.1109/Φ.Ερ. 5/2-7-15 εγγράφου μας, η ερωτώσα Υπηρεσία, με το υπ' αριθμ. 73621/ΕΥΘΥ661/9-7-15 έγγραφό της, έθεσε υπόψη μας, μεταξύ άλλων, και τα ακόλουθα:

«Α....Το ανωτέρω ερώτημα υποβλήθηκε σε συνέχεια ερωτημάτων που απηύθυνε η Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης του ΠΕΠ Αττικής σε σχέση με τη συγχρηματοδοτούμενη πράξη με τίτλο «Ιατρικός Εξοπλισμός Αγίου Σάββα 2011», και ειδικότερα σχετικά με ζητήματα που ανέκυψαν κατά την ανάθεση του υποέργου «Προμήθεια Γραμμικού Επιταχυντή», με Δικαιούχο το νοσοκομείο του Αγίου Σάββα, υποέργο ενταγμένο στο ΠΕΠ Αττικής με την υπ. αριθμ. 3657/16.12.2010 απόφαση ένταξης. Για την προμήθεια αυτή η τότε Ενδιάμεση Διαχειριστική Αρχή της Περιφέρειας Αττικής με το υπ. αριθμ. 1240/21.4.2011 έγγραφο της, παρείχε σύμφωνη γνώμη πριν την προκήρυξη του σχετικού διαγωνισμού...

Β. Ιστορικό υπόθεσης

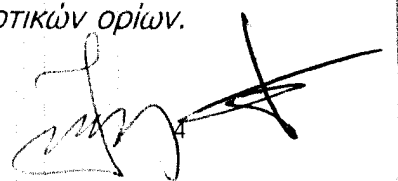

Η διαγωνιστική διαδικασία για την ως άνω προμήθεια άρχισε με την υπ' αριθ. 376/18.4.2011 έγκριση από το ΔΣ του Νοσοκομείου της σχετικής διακήρυξης και μετά από την διενέργεια όλων των προβλεπόμενων σταδίων, την εξέταση των υποβληθεισών ενστάσεων, την συζήτηση των ασκηθέντων ενδίκων βοηθημάτων και τη συμμόρφωση στις σχετικές αποφάσεις, εξεδόθη καταρχήν ή απόφαση 418/1-4-2014 του ΔΣ του νοσοκομείου με την οποία το νοσοκομείο συμμορφώθηκε στο διατακτικό της με αρ. 3502/2013 αμετάκλητη απόφαση του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών, με την οποία κατέστη οριστική η έκπτωση του πρώτου στην σειρά κατάταξης προσφέροντα. Στην συνέχεια με την με αρ. πρωτ. 424/18-9-2014 απόφαση του ΔΣ του Νοσοκομείου ο διαγωνισμός κατακυρώθηκε στην δεύτερη στη σειρά κατάταξης εταιρεία Ε... ΕΠΕ υπό την επιφύλαξη υποβολής των απαιτούμενων δικαιολογητικών κατακύρωσης, ενώ με το ίδιο πρακτικό (βλ. σελ. 14) το Νοσοκομείο, αποδεχόμενο σχετική εισήγηση της επιτροπής αξιολόγησης, συνέστησε ειδική επιτροπή (επιτροπή-ειδικού σκοπού) προκειμένου να εξετάσει το ενδεχόμενο μείωσης της τιμής προσφοράς του αναδόχου για λόγους δημοσίου συμφέροντος και να αξιολογήσει υπό αυτό το πρίσμα την προσφορά του, χωρίς να υπάρξει τροποποίηση στο είδος, την έκταση των προσφερόμενων υπηρεσιών και των υποχρεώσεων του αναδόχου. Η εταιρεία Ε... ΕΠΕ κλήθηκε σε συζήτηση με στοιχεία συνδιαλλαγής με το νοσοκομείο (βλ. απόσπασμα απόφασης ΔΣ με την με αρ. πρωτ. 433/31-12-2014). Κατόπιν και σύμφωνα με τα έγγραφα, ο ανάδοχος προέβη σε μείωση της συμβατικής αξίας της προμήθειας και του ετήσιου συμβατικού κόστους συντήρησης του και δωρεά προς το νοσοκομείο πρόσθετου εξοπλισμού. Κατόπιν των ανωτέρω το νοσοκομείο προέβη στην οριστική κατακύρωση του διαγωνισμού στην εταιρεία Ε... ΕΠΕ με μειωμένο το τίμημα (σχετικά βλ. απόσπασμα απόφασης ΔΣ με την με αρ. πρωτ. 433/31-12-2014), κάνοντας δεκτή τη προταθείσα μείωση του τιμήματος, απεδέχθη τα δικαιολογητικά κατακύρωσης που υπέβαλλε η εταιρεία και προέβη σε συμφώνηση την στην υποβολή προς τη διαχειριστική αρχή σχεδίου σύμβασης με αίτημα τη χορήγηση της προβλεπόμενης ως άνω σύμφωνης γνώμης, στο πλαίσιο της οποίας διαδικασίας. Ανέκυψαν ερωτήματα, σε με αφορμή των οποίων σας υποβλήθηκε το ερώτημα της υπηρεσίας μας.

Γ. Υποβολή ερωτήματος

Σε συνέχεια των ανωτέρω και με αφορμή την από 12.3.2015 καταγγελία της εταιρείας «Ν. Π... ΕΠΕ» που είχε λάβει μέρος στον ως άνω διαγωνισμό και η οποία περιέχεται στον προαναφερθέντα φάκελο, και του από 17-6-2015 ερωτήματος μας θα θέλαμε να διευκρινιστεί κατά πόσο η προαναφερθείσα μείωση του τιμήματος σε συνέχεια της κατακύρωσης του διαγωνισμού και πριν την υπογραφή της σχετικής σύμβασης είναι συμβατή με τις διατάξεις του ΠΔ 60/2007, που ενσωμάτωσε τις

διατάξεις της Οδηγίας 2004/18/ΕΚ, και τις γενικές αρχές του κοινοτικού δικαίου των δημοσίων συμβάσεων περί ίσης μεταχείρισης και διαφάνειας. Ως προς την ανάγκη αναφοράς ειδικότερων διατάξεων θα θέλαμε να επισημάνουμε ότι κατ'αρχήν οι αρχές του κοινοτικού δικαίου των δημοσίων συμβάσεων προκύπτουν από ένα πλήθος διατάξεων και αποφάσεις της νομολογίας και δεν απαντώνται σε συγκεκριμένη διάταξη εξόν του άρθρου 2 της Οδηγίας 2004/18/ΕΚ, και επομένως η αναφορά μας γίνεται σε σχέση με το ενωσιακό και εθνικό δίκαιο που έχει διαμορφώσει αυτές τις αρχές κυρίως νομολογιακά. Ως προς τις διατάξεις του κοινοτικού και εθνικού δικαίου, εκτιμούμε ότι σχετικά με το εν λόγω ερώτημα κρίσιμο είναι να αναχθούν τα συγκεκριμένα πραγματικά περιστατικά στους ισχύοντες κανόνες ανάθεσης. Συγκεκριμένα, οι τρόποι ανάθεσης μίας δημόσιας σύμβασης προμηθειών που εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του κοινοτικού δικαίου προβλέπονται κατά αποκλειστικό τρόπο στο οικείο και ισχύον κοινοτικό κανονιστικό πλαίσιο, όπως έχει ενσωματωθεί στο ελληνικό δίκαιο (ΠΔ 60/2007), και έχουν περιγράψει και αναλυθεί και στις σχετικές οδηγίες του Συστήματος Διαχείρισης και Ελέγχου κατά το στάδιο του ελέγχου των προκηρύξεων, και είναι οι κάτωθι: Ανοικτή διαδικασία, όπου κάθε ενδιαφερόμενος οικονομικός φορέας δύναται να υποβάλει προσφορά (αρ. 2 παρ. 11α' και αρ. 22 ΠΔ 60/2007). Ανοικτή διαδικασία με δημοσίευση προκαταρκτικής/ περιοδικής ενδεικτικής προκήρυξης (αρ. 32 παρ.2 και 4 ΠΔ 60/2007) Ανοικτή επισπευσμένη διαδικασία (αρ. 32 παρ.4 και 5 του ΠΔ 60/2007). Κλειστή διαδικασία όπου κάθε ενδιαφερόμενος μπορεί να ζητήσει να συμμετάσχει αλλά μόνο όσοι έχουν προσκληθεί από την Αναθέτουσα Αρχή μπορούν να υποβάλλουν προσφορά (αρ. 2 παρ. 11 β' και αρ. 22 ΠΔ 60/2007). Κλειστή διαδικασία με δημοσίευση προκαταρκτικής/περιοδικής ενδεικτικής προκήρυξης (αρ.32 παρ.4 ΠΔ 60/2007). Κλειστή επισπευσμένη διαδικασία (αρ.32 παρ. 4 και 5 ΠΔ 60/2007). Ανταγωνιστικός Διάλογος όπου κάθε ενδιαφερόμενος μπορεί να ζητήσει να συμμετάσχει και η Αναθέτουσα Αρχή διεξάγει διάλογο με τους υποψήφιους που έχουν γίνει δεκτοί προκειμένου να βρεθούν μία ή περισσότερες λύσεις βάσει των οποίων, οι επιλεγέντες υποψήφιοι καλούνται εντέλει να υποβάλλουν προσφορά (αρ.2 παρ. 11 περ. γ', αρ. 23 αρ. 32 παρ. 3 και 5 ΠΔ 60/2007). Διαδικασία με διαπραγμάτευση όπου οι Αναθέτουσες Αρχές διαβουλεύονται με τους υποψηφίους της επιλογής τους και διαπραγματεύονται τους όρους της σύμβασης (αρ. 2 παρ. 11 δ' ΠΔ 60/2007). Διαδικασία με διαπραγμάτευση με δημοσίευση προκήρυξης (αρ. 24 και αρ. 32 παρ. 3 του Π Δ 60/2007). Διαδικασία με διαπραγμάτευση με δημοσίευση προκήρυξης επισπευσμένη (αρ.32 παρ. 8 του ΠΔ 60/2007). Διαδικασία με διαπραγμάτευση χωρίς δημοσίευση προκήρυξης (αρ. 25 του ΠΔ 60/2007). Η ανωτέρω απαρίθμηση είναι αποκλειστική, δεν απαντώνται δηλαδή άλλες μορφές ανάθεσης σε συγχρηματοδοτούμενα έργα άνω των κοινοτικών ορίων.

Σημειώνεται επίσης η Δήλωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής: «στις ανοικτές ή κλειστές διαδικασίες αποκλείεται οιαδήποτε διαπραγμάτευση με τους υποψήφιους ή τους προσφέροντες όσον αφορά βασικά στοιχεία των συμβάσεων η τροποποίηση των οποίων θα μπορούσε να δημιουργήσει προϋποθέσεις αθέμιτου ανταγωνισμού, ιδίως στο θέμα των τιμών. Δεν μπορούν να υπάρξουν συζητήσεις με τους υποψήφιους ή τους προσφέροντες παρά μόνο προκειμένου να διευκρινισθεί ή να συμπληρωθεί η προσφορά τους, καθώς και οι απαιτήσεις των αναθετουσών αρχών και μόνον εφόσον οι συζητήσεις αυτές δεν καταλήγουν σε διακρίσεις».(Επίσημη Εφημερίδα Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, αριθ. L 111 της 30/04/1994 σ. 0114 -0114). Αντίστοιχες ρυθμίσεις έχουν τεθεί και με το ΠΔ 118/2007 (βλ. αρ. 2, 5α, 10, 21, 22). Η παράγραφος «η» του άρθρου 21 αυτού εισάγει ρύθμιση εσωτερικού δικαίου που δεν απαντάται στο κοινοτικό δίκαιο και αφορά σε ανάθεση κατόπιν διαπραγμάτευσης μετά από επαναληπτικό διαγωνισμό όπου υποβάλλεται ή απομένει ξανά μία μόνο παραδεκτή και κατάλληλη προσφορά και κριτήριο τη χαμηλότερη τιμή. Παρότι κάτω από τα κοινοτικά όρια το εσωτερικό δίκαιο δύναται να ορίζει εσωτερικές εθνικές διαδικασίες ανάθεσης, αυτές υπόκεινται στις θεμελιώδεις αρχές του δικαίου των δημοσίων συμβάσεων, όπως την αρχή της αναλογικότητας, της διαφάνειας και της ίσης συμμετοχής υπό το πρίσμα των οποίων εξετάζεται η συμβατότητα της διάταξης σε σχέση με τις επιταγές του κοινοτικού δικαίου. Επομένως, στις περιπτώσεις ανάθεσης κατόπιν ανοιχτού διαγωνισμού θα πρέπει να εξετάζεται κατά πόσο συντρέχουν οι προϋποθέσεις εφαρμογής των άρθρων περί διαπραγμάτευσης, όπως των άρθρων 24α και 25α του ΠΔ 60/2007 ή του άρθρου 21 ΠΔ118/2007.

Αν λάβουμε επομένως ως αφετηρία το ανωτέρω πλαίσιο ως πλαίσιο ανάθεσης, που περιλαμβάνει διατάξεις τόσο του ισχύοντος κοινοτικού όσο και εθνικού δικαίου περί δημοσίων συμβάσεων, ερωτάται αν η συγκεκριμένη διαδικασία προμήθειας από το νοσοκομείο του Αγίου Σάββα, η οποία κατέληξε σε τελική κατακύρωση με διαδικασία που δεν εμπίπτει στις αυστηρά άνω περιγραφόμενες περιπτώσεις, καθώς η τελική ανάθεση έγινε σε συνέχεια ανοιχτού διαγωνισμού, μία κατακύρωση, στη συνέχεια επήλθε μείωση του τιμήματος της προσφοράς του αναδόχου και στην συνέχεια δεύτερη κατακύρωση, μπορεί να θεωρηθεί συμβατή με το κοινοτικό δίκαιο και επομένως να οδηγήσει σε επιλεξιμότητα των δαπανών της πράξης στο ΕΣΠΑ. Ως προς το στοιχείο της συνδιαλλαγής, η ορολογία αυτή χρησιμοποιήθηκε από το φορέα ανάθεσης, όπως προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου και δεν συνιστά δική μας εκτίμηση (πρακτικό επιτροπής αξιολόγησης 12.319/15-10-2014, σχετικά απόφαση απόφασης ΔΣ με αρ. πρωτ. 433/31-12-2014). Η συνδιαλλαγή αποτυπώνεται ως διαδικασία στα ανωτέρω έγγραφα....»

Σημειώνεται ότι με το υπ' αριθμ. 424/18-9-2014 πρακτικό του, το Δ. Σ. του ως άνω Νοσοκομείου (αναθέτουσα αρχή) αποφάσισε, ειδικότερα, τα ακόλουθα: «1^{ov}) Την κατακύρωση του ως άνω ανοικτού διαγωνισμού στην εταιρία «Ε...Μονοπρόσωπη Ε.Π.Ε.» για την προμήθεια ενός (1) Γραμμικού Επιταχυντή τύπου Elekta Synergy αντί του ποσού των 1.992.000€ πλέον ΦΠΑ23%=458.160€, ήτοι συνολικά 2.450.160€, υπό την επιφύλαξη της έγκαιρης και προσήκουσας υποβολής των απαραίτητων από την διακήρυξη δικαιολογητικών κατακύρωσης και 2^{ov}) τον ορισμό ειδικής επιτροπής αποτελούμενης εκ τωνως Πρόεδρο και τουςΔ/ντή Διοικητικής-Οικονομικής Υπηρεσίας ωςως Μέλος, προκειμένου να συνδιαλλαγεί με τον επιλεγέντα μειοδότη και να συμφωνήσει μαζί του πριν την έναρξη λειτουργίας της σύμβασης, χάριν του δημόσιου συμφέροντος, τη μείωση της συγκριτικής τιμής προσφοράς της τουλάχιστον κατά 308.000 ευρώ και συγκεκριμένα κατά 142.000 ευρώ στην τιμή αγοράς του μηχανήματος (ώστε να μην υπερβαίνει το ποσό των 1.850.000 ευρώ πλέον ΦΠΑ) και κατά 27.800€ το κόστος συντήρησης (ώστε να μην υπερβαίνει το ποσό των 145.000€ πλέον ΦΠΑ), υπό την αυτονόητη προϋπόθεση ότι με την μείωση αυτή δεν θα τροποποιηθεί το προσφερόμενο μηχάνημα, η προσφερόμενη παροχή υπηρεσιών, υποχρεώσεων και δεσμεύσεων, τόσο ποσοτικά όσο και ποιοτικά ως περιγράφονται στην τεχνική προσφορά της εταιρίας και όπως προκύπτει από τη διακήρυξη».

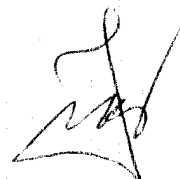
Επίσης, με το υπ' αριθμ. 433/13-12 πρακτικό του, το Δ. Σ. του Νοσοκομείου αποφάσισε τα ακόλουθα:

«1^{ov}) Την επικύρωση του υπ' αριθμ. 12.118/10-10-14 πρακτικού δικαιολογητικών κατακύρωσης της επιτροπής αξιολόγησης σύμφωνα με το οποίο διαπιστώθηκε η πληρότητα των υποβληθέντων δικαιολογητικών εκ μέρους της αναδειχθείσας, από την λόγω διαγωνιστική διαδικασία, μειοδότης εταιρίας « Ε...ΕΠΕ».

2^{ov}) Την επικύρωση του υπ' αριθμ. 12.319/15-10-14 πρακτικού της επιτροπής ειδικού σκοπού, και την αποδοχή της επιπλέον μείωσης βάσει του υπ' αριθμ. 15.305/31-12-14 εγγράφου, σύμφωνα με τα οποία η εταιρία « Ε...ΕΠΕ»:

Προβαίνει αυτοβούλως: α) σε μείωση της συμβατικής αξίας του μηχανήματος από 1.992.000 € (πλέον ΦΠΑ) σε 1.842.000 € πλέον ΦΠΑ και τελικώς σε 1.840.000€ (πλέον ΦΠΑ) και β) σε μείωση του ετήσιου συμβατικού κόστους συντήρησης μετά τη λήξη της εγγύησης από 172.800 € (πλέον ΦΠΑ) σε 137.800 € (πλέον ΦΠΑ) και τελικώς σε 122.000 € (πλέον ΦΠΑ), σταθερό για 10 χρόνια μετά τη λήξη της διετούς εγγύησης ακόμα και στην περίπτωση αύξησης του δείκτη τιμών καταναλωτή, ενώ θα μειώνεται αναλογικά στην περίπτωση μείωσης αυτού.

Προσφέρει τις τελευταίες/σύγχρονες εκδόσεις του λογισμού του Γραμμικού Επιταχυντή χωρίς καμιά επιβάρυνση.

Δωρίζει στο Νοσοκομείο τον κάτωθι συμπληρωματικό εξοπλισμό αξίας 127.000 €».

II. Με το π.δ. 60/2007 (ΦΕΚ Α' 64) προσαρμόστηκε η ελληνική νομοθεσία στις διατάξεις της Οδηγίας 2004/18/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 31ης Μαρτίου 2004 «περί συντονισμού των διαδικασιών σύναψης δημόσιων συμβάσεων έργων, προμηθειών και υπηρεσιών».

Στα άρθρα 2, 3, 22, 24, 25 και 43 του ως άνω π. δ/τος ορίζονται τα ακόλουθα:

«Άρθρο 2. Ορισμοί (άρθρο 1 οδηγίας 2004/18/ΕΚ)

1. Για τους σκοπούς του παρόντος, εφαρμόζονται οι ορισμοί που παρατίθενται στις παραγράφους 2 έως 14. 2. α) "Δημόσιες συμβάσεις" είναι συμβάσεις εξ επαχθούς αιτίας, οι οποίες συνάπτονται γραπτώς μεταξύ ενός ή περισσότερων οικονομικών φορέων και μιας ή περισσότερων αναθετουσών αρχών και έχουν ως αντικείμενο την εκτέλεση έργων, την προμήθεια προϊόντων ή την παροχή υπηρεσιών κατά την έννοια του παρόντος...11. α) "Ανοικτές διαδικασίες" είναι οι διαδικασίες, στο πλαίσιο των οποίων κάθε ενδιαφερόμενος οικονομικός φορέας μπορεί να υποβάλλει προσφορά. β) "Κλειστές διαδικασίες"... δ) "Διαδικασίες με διαπραγμάτευση" είναι οι διαδικασίες, στο πλαίσιο των οποίων οι αναθέτουσες αρχές διαβουλεύονται με τους οικονομικούς φορείς της επιλογής τους και διαπραγματεύονται τους όρους της σύμβασης με έναν ή περισσότερους από αυτούς .ε)..»

«Άρθρο 3. Αρχές που διέπουν τη σύναψη συμβάσεων (άρθρο 2 οδηγίας 2004/18/ΕΚ).

«Οι αναθέτουσες αρχές αντιμετωπίζουν τους οικονομικούς φορείς ισότιμα και χωρίς διακρίσεις και ενεργούν με διαφάνεια».

«Άρθρο 22 «Χρήση των ανοικτών, κλειστών και με διαπραγμάτευση διαδικασιών και του ανταγωνιστικού διαλόγου (άρθρο 28 οδηγίας 2004/18/ΕΚ).

Οι αναθέτουσες αρχές συνάπτουν τις δημόσιες συμβάσεις προσφεύγοντας στην ανοικτή διαδικασία ή στην κλειστή διαδικασία. Οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να προβαίνουν στη σύναψη δημοσίων συμβάσεων προμηθειών ή υπηρεσιών με τη χρήση ανταγωνιστικού διαλόγου, σύμφωνα με τις ειδικές διατάξεις του άρθρου 23. Στις ειδικές περιπτώσεις και περιστάσεις που προβλέπονται στα άρθρα 24 και 25, μπορούν να προσφεύγουν στη διαδικασία με διαπραγμάτευση, με ή χωρίς δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού».

«Άρθρο 24. Διαδικασία με διαπραγμάτευση, με δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού (άρθρο 30 οδηγίας 2004/18/ΕΚ)

1. Οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να συνάπτουν δημόσιες συμβάσεις προσφεύγοντας σε διαδικασία με διαπραγμάτευση, αφού προηγηθεί δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού, στις ακόλουθες περιπτώσεις: α) Σε περίπτωση μη

κανονικών προσφορών ή κατάθεσης προσφορών που είναι απαράδεκτες σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις, τηρουμένων των οριζομένων στις διατάξεις των άρθρων 28, 39 έως 52 και 55, έπειτα από ανοικτή ή κλειστή διαδικασία ή ανταγωνιστικό διάλογο, με την προϋπόθεση ότι οι αρχικοί όροι της σύμβασης δεν τροποποιούνται ουσιαδώς... 2. Στις περιπτώσεις που αναφέρονται στην παράγραφο 1, οι αναθέτουσες αρχές διαπραγματεύονται με τους προσφέροντες προκειμένου αυτοί να προσαρμόζουν τις προσφορές τους στους όρους της προκήρυξης του διαγωνισμού, της συγγραφής υποχρεώσεων και των λοιπών τευχών του διαγωνισμού και προκειμένου να επιτευχθεί η καλύτερη προσφορά, σύμφωνα με το άρθρο 51 παράγραφος 1. 3. Κατά τη διάρκεια της διαπραγμάτευσης, οι αναθέτουσες αρχές εξασφαλίζουν την ίση μεταχείριση όλων των προσφερόντων. Ειδικότερα, δεν παρέχουν, κατά τρόπο που να δημιουργεί διακρίσεις, πληροφορίες που ευνοούν ορισμένους προσφέροντες σε σχέση με άλλους. 4...».

«Άρθρο 25 Διαδικασία με διαπραγμάτευση, χωρίς δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού (άρθρο 31 οδηγίας 2004/18/EK)

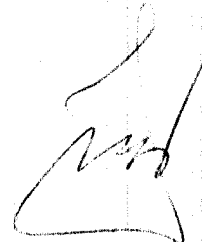
Οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να συνάπτουν τις δημόσιες συμβάσεις τους προσφεύγοντας σε διαδικασία με διαπραγμάτευση, χωρίς να προηγείται δημοσίευση σχετικής προκήρυξης, στις ακόλουθες περιπτώσεις: 1) Προκειμένου για δημόσιες συμβάσεις έργων, προμηθειών και υπηρεσιών: α) εάν, ύστερα από ανοικτή ή κλειστή διαδικασία, δεν υποβλήθηκε καμία προσφορά ή καμία από τις υποβληθείσες προσφορές δεν κρίνεται κατάλληλη, ή εάν δεν υπάρχει κανείς υποψήφιος, εφόσον δεν έχουν τροποποιηθεί ουσιαδώς οι αρχικοί όροι της σύμβασης και με την προϋπόθεση ότι διαβιβάζεται σχετική έκθεση στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή, ύστερα από αίτημα της, β) ...»

«Άρθρο 43. Προσωπική κατάσταση του υποψηφίου ή του προσφέροντος (άρθρο 45 της Οδηγίας 2004/18/EK).

1... 2. Κάθε οικονομικός φορέας μπορεί να αποκλείεται από τη συμμετοχή στη σύμβαση, όταν: α) Τελεί υπό πτώχευση, εκκαθάριση, παύση εργασιών, αναγκαστική διαχείριση ή πτωχευτικό συμβιβασμό, αναστολή εργασιών ή τελεί σε ανάλογη κατάσταση που προβλέπεται από τις διατάξεις της χώρας εγκατάστασης του β) Έχει κινηθεί σε βάρος του διαδικασία κήρυξης σε πτώχευση, εκκαθάρισης, αναγκαστικής διαχείρισης, πτωχευτικού συμβιβασμού ή οποιαδήποτε άλλη παρόμοια διαδικασία προβλεπόμενη από τις διατάξεις της χώρας εγκατάστασης του γ).... 3.»

Περαιτέρω, στα άρθρα 20 και 21 του π.δ.118/2007 (Α' 150) «Κανονισμός Προμηθειών Δημοσίου», ορίζονται τα ακόλουθα:

«Άρθρο 20 . Κριτήρια ανάθεσης- Αξιολόγηση προσφορών.

1. Το κριτήριο για την κατακύρωση της προμήθειας και την τελική επιλογή του προμηθευτή (μόνο χαμηλότερη τιμή ή πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά) καθορίζεται κατά την διαδικασία ένταξης των ειδών στο Ενιαίο Πρόγραμμα Προμηθειών (Ε.Π.Π.) και ορίζεται στη διακήρυξη του διαγωνισμού. 2α..βΙΙ. Στους ανοικτούς διαγωνισμούς, όταν ο προμηθευτής ο οποίος προσφέρει την πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά δεν προσκομίζει, ένα ή περισσότερα από τα έγγραφα και τα δικαιολογητικά που προβλέπονται στην παρ. 2 του άρθρου 6 του παρόντος ή, εφόσον τούτο προβλέπεται στη διακήρυξη, στο άρθρο 8α του παρόντος, σύμφωνα με τα οριζόμενα στις διατάξεις αυτές, η κατακύρωση γίνεται στον προμηθευτή που προσφέρει την αμέσως επόμενη πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά. Σε περίπτωση που και αυτός δεν προσκομίζει ένα ή περισσότερα από τα έγγραφα και δικαιολογητικά τα οποία απαιτούνται κατά τα ανωτέρω, η κατακύρωση γίνεται στον προμηθευτή με την αμέσως επόμενη πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά και ούτω καθ' εξής. Αν κανένας από τους προμηθευτές δεν προσκομίζει, σύμφωνα με τους όρους και τις προϋποθέσεις των ανωτέρω διατάξεων, ένα ή περισσότερα από τα έγγραφα και δικαιολογητικά τα οποία απαιτούνται από αυτές, ο διαγωνισμός ματαιώνεται....»

«Άρθρο 21. Κρίσεις αποτελεσμάτων διαγωνισμού

Το αρμόδιο για την αξιολόγηση των αποτελεσμάτων του διαγωνισμού όργανο, με αιτιολογημένη γνωμοδότηση του, μπορεί να προτείνει: α. κατακύρωση της προμήθειας για ολόκληρη ή μεγαλύτερη ή μικρότερη ποσότητα κατά ποσοστό στα εκατό, που θα καθορίζεται στη διακήρυξη..... δ... Ματαίωση των αποτελεσμάτων του διαγωνισμού και επανάληψη του με τροποποίηση ή μη των όρων και των τεχνικών προδιαγραφών. ε. Ματαίωση των αποτελεσμάτων του διαγωνισμού και προσφυγή στην διαδικασία της διαπραγμάτευσης, όταν συντρέχει λόγος επείγοντος που δεν οφείλεται σε υπαιτιότητα της Υπηρεσίας. στ... η. Ειδικά σε περιπτώσεις διαγωνισμών με κριτήριο τη χαμηλότερη τιμή στους οποίους υποβάλλεται μία μόνο προσφορά ή τελικά γίνεται αποδεκτή μία μόνο προσφορά και εφόσον δεν υπάρχουν συγκριτικά στοιχεία τιμών είτε προηγούμενων διαγωνισμών είτε της αγοράς που να επιβεβαιώνονται με παραστατικά, ο διαγωνισμός ματαιώνεται και επαναλαμβάνεται υποχρεωτικά. Στον επαναληπτικό διαγωνισμό και εφόσον συντρέχουν εκ νέου οι παραπάνω περιστάσεις, ο διαγωνισμός ολοκληρώνεται με διαπραγμάτευση της τιμής».

Επίσης, στο άρθρο 25 του ν. 3614/2007 (ΦΕΚ Α 267) ορίζεται ότι:

«Άρθρο 25. Επιτάχυνση της υλοποίησης των συγχρηματοδοτούμενων πράξεων

1. Για τη συμμετοχή στις διαδικασίες σύναψης συμβάσεων προμηθειών και υπηρεσιών που υπόκεινται στις διατάξεις του π.δ. 59/2007 και του π.δ. 60/2007, οι υποψήφιοι υποβάλλουν υπεύθυνη δήλωση περί μη συνδρομής λόγων αποκλεισμού στο πρόσωπο τους από τους αναφερόμενους στο άρθρο 45 της Οδηγίας 18/2004. Πριν από την κοινοποίηση της απόφασης κατακύρωσης στον ανάδοχο, ο υποψήφιος που ανακηρύσσεται ανάδοχος της σύμβασης προσκομίζει για τη σύναψη της, εντός προθεσμίας είκοσι (20) ημερών από τη σχετική πρόσκληση της αναθέτουσας αρχής, τα επί μέρους δικαιολογητικά και έγγραφα σε σχέση με τα οποία υποβλήθηκε υπεύθυνη δήλωση. Σε αντίθετη περίπτωση αποκλείεται και η σύμβαση συνάπτεται με τον επόμενο κατά σειρά υποψήφιο με τις ίδιες προϋποθέσεις.2..»

Εξ άλλου, στις παραγράφους Α.2.4, Α.4.1.5 και Α.4.4 του Α' Μέρους των Γενικών Όρων της Διακήρυξης ορίζονται:

«Α.2.4. Δικαιολογητικά Κατακύρωσης.

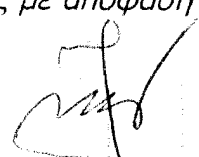

Μετά την αξιολόγηση των προσφορών, ο προσφέρων στον οποίο πρόκειται να γίνει η κατακύρωση, εντός αποκλειστικής προθεσμίας είκοσι (20) ημερών (άρθρο 6, παρ. 2, Π.Δ.118/2007) από την κοινοποίηση σχετικής έγγραφης ειδοποίησης σ' αυτόν, οφείλει να υποβάλει, σε σφραγισμένο φάκελο τα ακόλουθα κατά περίπτωση δικαιολογητικά..... Η μη έγκαιρη και προσήκουσα υποβολή των ανωτέρω δικαιολογητικών συνιστά λόγο αποκλεισμού του προσφέροντα από τον διαγωνισμό...».

«Α.4.1.5 Διαδικασία κατακύρωσης Διαγωνισμού

Μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας Διενέργειας του Διαγωνισμού και της Αξιολόγησης των Προσφορών, με Απόφαση της Αναθέτουσας Αρχής, ο Ανάδοχος στον οποίο πρόκειται να κατακυρωθεί ο Διαγωνισμός, καλείται να υποβάλλει στην Αναθέτουσα Αρχή, εντός προθεσμίας που δεν μπορεί να είναι μικρότερη των είκοσι (20) ημερών (Ν. 3614/2007, άρθρο 25 από την κοινοποίηση της σχετικής έγγραφης ειδοποίησης, τον Φάκελο Δικαιολογητικών Κατακύρωσης (βλ. Α.2.4), προκειμένου αυτά να ελεγχθούν από αρμόδια Επιτροπή..... Η μη έγκαιρη και προσήκουσα υποβολή των Δικαιολογητικών κατακύρωσης συνιστά λόγο αποκλεισμού του προσφέροντος και κατάπτωση της Εγγυητικής Συμμετοχής του. Σε αυτή την περίπτωση η Αναθέτουσα Αρχή καλεί τον επόμενο στον τελικό Πίνακα Κατάταξης των διαγωνιζομένων υποψήφιο Ανάδοχο, να υποβάλλει τα Δικαιολογητικά Κατακύρωσης και συνεχίζεται η διαδικασία ως ανωτέρω.»

«Α.4.4 Αποτελέσματα - Κατακύρωση - Μатаίωση Διαγωνισμού

Κριτήριο ανάθεσης είναι αυτό της πλέον συμφέρουσας από οικονομική άποψη Προσφοράς, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο παρόν κεφάλαιο. Η κατακύρωση γίνεται κατόπιν ελέγχου των υποβληθέντων δικαιολογητικών κατακύρωσης με απόφαση του

 10

αρμοδίου οργάνου της Αναθέτουσας Αρχής ύστερα από γνωμοδότηση της αρμόδιας Επιτροπής. Η κατακύρωση (Άρθρο 5 παρ. 2, ν. 3886/2010) γίνεται αφού παρέλθουν 10 ημέρες για την άσκηση της προδικαστικής προσφυγής με αφετηρία την κοινοποίηση των αποτελεσμάτων του διαγωνισμού στους ενδιαφερομένους (λοιπούς υποψηφίους).....Η Αναθέτουσα Αρχή διατηρεί το δικαίωμα να ματαιώσει ή επαναλάβει τον Διαγωνισμό σε κάθε στάδιο της διαδικασίας, ιδίως:(i) για παράτυπη διεξαγωγή, εφόσον από την παρατυπία επηρεάζεται το αποτέλεσμα της διαδικασίας,(ii) εάν το αποτέλεσμα της διαδικασίας κρίνεται αιτιολογημένα μη ικανοποιητικό,(iii) εάν ο ανταγωνισμός υπήρξε ανεπαρκής ή εάν υπάρχουν σοβαρές ενδείξεις ότι έγινε συνεννόηση των Διαγωνιζομένων προς αποφυγή πραγματικού ανταγωνισμού,(iv) εάν κανένας από τους προμηθευτές δεν προσκομίζει, σύμφωνα με τους όρους και τις προϋποθέσεις της διακήρυξης, ένα ή περισσότερα από τα απαιτούμενα έγγραφα και δικαιολογητικά,(v) εάν ο φορέας δε χρειάζεται πλέον το υλικό είτε λόγω αλλαγών στην τεχνολογία είτε λόγω διακοπής ή περιορισμού της δραστηριότητας, για την οποία επρόκειτο να χρησιμοποιηθεί το υλικό,(vi) όταν συντρέχουν άλλοι λόγοι δημοσίου συμφέροντος που επιβάλλουν την ματαίωση. Σε περίπτωση ματαίωσης του Διαγωνισμού, οι υποψήφιοι Ανάδοχοι δεν θα έχουν δικαίωμα αποζημίωσης».

III. Από το συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 43 του π.δ. 60/2007 (άρθρο 45 της Οδηγίας 2004/18/EK), 20 παρ. 2βII του π.δ. 118/2007 και 25 παρ. 1 του ν. 3614/2007 και των όρων Α.2.4., Α.4.1.5 και Α.4.4 της Διακήρυξης, σαφώς προκύπτει ότι στην περίπτωση αποκλεισμού του επιλεγέντος για την κατακύρωση του διαγωνισμού προμηθευτή, λόγω μη υποβολής από αυτόν εντός της οριζόμενης στις ανωτέρω διατάξεις προθεσμίας των στοιχείων που συνιστούν τα «Δικαιολογητικά Κατακύρωσης», τη θέση αυτού καταλαμβάνει ο επόμενος στον πίνακα κατάταξης, ο οποίος και καλείται να υποβάλει τα στοιχεία αυτά με την ίδια διαδικασία.

Περαιτέρω, κατά τα εκτιθέμενα στην αιτιολογική έκθεση της Οδηγίας 2004/18/EK, με την οποία αναδιατυπώθηκαν σε ενιαίο κείμενο οι Οδηγίες 92/50/EOK του Συμβουλίου της 18ης Ιουνίου 1992, για το συντονισμό των διαδικασιών σύναψης δημόσιων συμβάσεων υπηρεσιών, 93/36/EOK του Συμβουλίου της 14ης Ιουνίου 1993, περί συντονισμού των διαδικασιών για τη σύναψη συμβάσεων δημοσίων προμηθειών και 93/37/EOK του Συμβουλίου, της 14ης Ιουνίου 1993, περί συντονισμού των διαδικασιών για τη σύναψη συμβάσεων δημοσίων έργων, η ανάθεση των συμβάσεων που συνάπτονται στα κράτη μέλη για λογαριασμό του κράτους, των αρχών τοπικής αυτοδιοίκησης ή περιφερειακής διοίκησης και άλλων οργανισμών δημοσίου δικαίου, υπόκειται στην τήρηση των αρχών της συνθήκης,

ιδίως στην αρχή της ελεύθερης κυκλοφορίας των εμπορευμάτων, στην αρχή της ελευθερίας της εγκατάστασης και της ελεύθερης παροχής υπηρεσιών, καθώς και στις αρχές που απορρέουν από αυτές, όπως η αρχή της ίσης μεταχείρισης, η αρχή της αποφυγής των διακρίσεων, η αρχή της αμοιβαίας αναγνώρισης, η αρχή της αναλογικότητας και η αρχή της διαφάνειας.

Απόρροια της εφαρμογής των αρχών αυτών, που αποσκοπούν στην ανάπτυξη υγιούς και αποτελεσματικού ανταγωνισμού, αποτελεί η υποχρέωση της αναθέτουσας αρχής για την αυστηρή τήρηση των όρων υποβολής των προσφορών που η ίδια έχει καθορίσει στην οικεία διακήρυξη και την μη αποδοχή τροποποιήσεων που αν είχαν περιληφθεί στη διακήρυξη θα είχαν παράσχει στους υποψηφίους τη δυνατότητα να υποβάλουν ουσιωδώς διαφορετικές προσφορές (Ελ.Συν. Ζ' Κλ Πρ. 437/12, όπου και παραπομπή σε αποφάσεις ΔΕΕ C- 496/99 P, Επιτροπή κατά CAS Succhi di Frutta, C-84/03. Επιτροπή κατά Βασιλείου της Ισπανίας, . Ε.Σ. Τμ, Μειζ.-Επτ. Συνθ. 2169/2010 VI Τμ. 1784/2011). Ήδη το Συμβούλιο και η Επιτροπή, σε Δήλωσή τους σχετικά με την παράγραφο 4 του άρθρου 7 της προϊσχύσασας Οδηγίας 93/37ΕΟΚ (L111/114 της 30/04/1994), ανέφεραν ότι *«στις ανοικτές ή κλειστές διαδικασίες αποκλείεται οιαδήποτε διαπραγμάτευση με τους υποψήφιους ή τους προσφέροντες όσον αφορά βασικά στοιχεία των συμβάσεων ή τροποποίηση των οποίων θα μπορούσε να δημιουργήσει προϋποθέσεις αθέμιτου ανταγωνισμού, ιδίως στο θέμα των τιμών. Δεν μπορούν να υπάρξουν συζητήσεις με τους υποψήφιους ή τους προσφέροντες παρά μόνο προκειμένου να διευκρινισθεί ή να συμπληρωθεί η προσφορά τους, καθώς και οι απαιτήσεις των αναθετουσών αρχών και μόνον εφόσον οι συζητήσεις αυτές δεν καταλήγουν σε διακρίσεις»¹.*

Όμως, το γενικότερο κανονιστικό πλαίσιο για την ανάθεση των δημοσίων συμβάσεων, δεν απαγορεύει στον ήδη επιλεγέντα προμηθευτή να προβεί σε εκούσια παραίτηση από μέρος της αναγραφόμενης στην προσφορά του αμοιβής ή ανταλλάγματος. Η αναθέτουσα αρχή, μετά το πέρας διαγωνιστικής διαδικασίας δημόσιου ανοικτού διαγωνισμού, δύναται, χάριν του δημοσίου συμφέροντος, να επιχειρήσει να επιτύχει και να συμφωνήσει με τον επιλεγέντα προμηθευτή τη μείωση του οικονομικού ανταλλάγματος και γενικότερα τη βελτίωση της προσφοράς, εφόσον τούτο δεν συνεπάγεται οποιαδήποτε μεταβολή υπέρ αυτού ως προς το είδος και την έκταση των προσφερόμενων υπηρεσιών και των εν γένει υποχρεώσεών του (πρβλ Ελ.Συν. Ζ' Κλ, Πρ. 426/12). Η ιδιότυπη, δε, αυτή μορφή διαπραγμάτευσης, που

¹ Ως προς τη φύση και τη δεσμευτικότητα των Δηλώσεων αυτών βλ. Μ. Παπαντώνη, σε Β. Χριστιανό, Συνθήκη ΕΕ και ΣΛΕΕ, Κατ' άρθρο ερμηνεία, 2012, σελ. 1195 επομ.

λαμβάνει χώρα μετά την ανάδειξη του μειοδότη και πριν την έναρξη λειτουργίας της σύμβασης, δεν εμπίπτει στο ρυθμιστικό πεδίο των άρθρων 24 και 25 του π.δ/τος 60/2007 και 21 του π.δ.118/2007, δηλαδή δεν συνιστά διαπραγμάτευση με σκοπό τη σύναψη νέας σύμβασης ούτε επιφέρει στρέβλωση του ανταγωνισμού σε βάρος αυτών που μετείχαν στην περατωθείσα διαγωνιστική διαδικασία, εφόσον δεν μεταβάλλει την οικονομική ισορροπία της συμβάσεως υπέρ της επιλεγέντος μειοδότη κατά τρόπο μη προβλεπόμενο στη διακήρυξη (Ελ.Συν.ό.π.).

IV. Κατ' ακολουθία των ανωτέρω και ενόψει του ότι, με βάση το διδόμενο πραγματικό, στον αναφερόμενο στο ερώτημα διαγωνισμό συμμετείχαν δύο μόνο εταιρείες (οι «N. Π... ΕΠΕ» και «E...ΕΠΕ») και τελικώς ο διαγωνισμός κατακυρώθηκε, με το υπ' αριθμ. 424/18-9-2014 πρακτικό του Δ. Σ. του Νοσοκομείου «Ο ΑΓΙΟΣ ΣΑΒΒΑΣ» (αναθέτουσα αρχή), στη δεύτερη («E...ΕΠΕ»), μετά τον αποκλεισμό της πρώτης, στην οποία αρχικώς είχε κατακυρωθεί ο διαγωνισμός, η εκ μέρους της αναθέτουσας αρχής, σε χρόνο μετά την κατακύρωση και πριν από την υπογραφή της σχετικής σύμβασης: (α) επιδίωξη της βελτίωσης της προσφοράς της εταιρείας στην οποία τελικώς κατακυρώθηκε ο διαγωνισμός, με τη συγκρότηση προς τούτο της αναφερόμενης στο υπ' αριθμ. 424/18-9-2014 πρακτικό επιτροπής και (β) αποδοχή, με το υπ' αριθμ. 433/31-12-2014 πρακτικό, της βελτίωσης της προσφοράς, στην οποία η εταιρεία προέβη αυτοβούλως, δεν δύναται να θεωρηθεί ότι έρχεται σε αντίθεση με το εθνικό και ενωσιακό θεσμικό πλαίσιο για την ανάθεση των δημοσίων συμβάσεων και τις αρχές της διαφάνειας και της ίσης μεταχείρισης που πηγάζουν από αυτό ούτε συνιστά διαπραγμάτευση που εμπίπτει στο ρυθμιστικό πεδίο των διατάξεων των άρθρων 24 και 25 του π.δ. 60/2007 και 21 του π.δ. 118/2007.

V. Κατόπιν των ανωτέρω, το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Τμήμα Α' Διακοπών -Σύνθεση Α1) γνωμοδοτεί, ομοφώνως, ότι στο τεθέν ερώτημα, υπό το προεκτεθέν συγκεκριμένο πραγματικό, προσήκει η ακόλουθη απάντηση:

1. Η εκ μέρους της αναθέτουσας αρχής του ερωτήματος, σε χρόνο μετά την κατακύρωση και πριν από την υπογραφή της σχετικής σύμβασης: **(α)** επιδίωξη, σε συνεννόηση με την εταιρεία στην οποία τελικώς κατακυρώθηκε ο διαγωνισμός, της βελτίωσης της προσφοράς της, με τη συγκρότηση προς τούτο της αναφερόμενης στο υπ' αριθμ. 424/18-9-2014 πρακτικό επιτροπής και **(β)** αποδοχή, με το υπ' αριθμ. 433/31-12-2014 πρακτικό, της βελτίωσης της προσφοράς της εταιρείας, στην οποία η τελευταία προέβη αυτοβούλως, δεν απαγορεύεται από το εθνικό και ενωσιακό θεσμικό πλαίσιο για την ανάθεση των δημοσίων συμβάσεων και τις αρχές της διαφάνειας και της ίσης μεταχείρισης που πηγάζουν από αυτό.

2. Η ως άνω συνεννόηση δεν συνιστά διαπραγμάτευση που εμπίπτει στο ρυθμιστικό πεδίο των διατάξεων των άρθρων 24 και 25 του π.δ. 60/2007 και 21 του π.δ. 118/2007.

ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ

Αθήνα 31-7-2015

Ο Πρόεδρος του Τμήματος

Αλέξανδρος Καλαβρύτης
Αντιπρόεδρος Μ.Σ.Κ.

Ο Εισηγητής

Δημήτριος Ε. Χανθής
Νομικός Σύμβουλος του Κράτους